Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

Prezzo - Cena Lir 0.40

Slovenski dom

Štev. 46. *V Ljubljani, v sredo, 25. februarja 1942-XX* Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 633:

Uspešni ogledniški spopadi v severni Afriki

Rim, 25. febr. s. Uradno vojno poročilo številka 633 pravi:

Pri spopadih ogledniških oddelkov, ki so potekli v našo korist, smo uničili nekaj nasprotnikovih vozil. Vremenske razmere so se znova poslabšale, a niso ovirale letalstva, da ne bi izvedlo koristnih nastopov zoper nasprotnikovo zaledje. Letala so s strojnicami obstreljevala velika zbirališča motornih vozil, od katerih jih je bilo veliko zažganih ali poškodovanih.

Nadaljevalo se je razbijanje Malte, kjer so bila pristaniška in letalska oporišča močno napadena. Na večkrat zadetih ciljih so se z vidnim rušilnim učinkom razletavale bombe vseh mer.

Štiri angleška letala je v bojih nad otokom zbilo nemško letalstvo.

Nasprotnik je s slabimi silami priletel nad Zuaro, Bengazi in Tripolis. Ni poročil o kaki znatni škodi.

Neka naša torpedovka, ki je spremljala ladijski sprevod, ko je plul iz Libije nazaj, je zadela nasprotnikovo letalo, ki je treščilo v plamenih v morje.

Ob 22 letnici objave programa nemške narodnosocialistične stranke:

Hitler o nadaljevanju vojne po koncu zime in o zmagi

München, 25. febr. s. Najstarejši Hitlerjevi pripadniki so se včeraj sešli v zgodovinski dvorani pivovarne Hochbräuhaus, da bi praznovali 22. obletnico ustanovitve nar.-soc. stranke. Na dan, ko so se najzvestejši stražarji ponosno spominjali 25 točk strankinega programa, v katerem je Hitler med drugim določil tudi bistvena načela za boj proti boljševizmu, je Hitler po posredovanju gauleiterja Wagnerja hotel tem bojevnikom poslati svoj pozdrav, v katerem pravi med drugim:

»Prvič po toliko letih mi ni mogoče biti med starimi bojnimi tovariši na ta spominski dan. Toda ne morem zapustiti vrhovnega poveljstva v trenutku, ko se bliža konec zime, od katere so naši nasprotniki pričakovali vsega. Ta zima, najhujša v več kakor 100 letih, nas je presenetila ob koncu novembra 1941. Njen prihod, sneg in led so začasno ustavili potek zmag nemške vojske, potek, ki je v zgodovini edinstven.

Naši nasprotniki so tedaj upali, da bodo nemški vojski mogli nakopati usodo Napoleonovega umika. Ta poskus je žalostno spodletel. Spodletel je zlasti zaradi hrabrosti in požrtvovalnosti naših mož, ki so se z ramo ob rami z našimi zavezniki tako moško upirali ledenim viharjem v decembru, januarju in februarju, kakor so poprej dosezali neprimerljive zmage v dušeči vročini junija, julija, avgusta in septembra.

Zdaj, ko je najhujši mraz minil in ko se na Krimu in v južni Rusiji sneg začenja topiti, mi ni mogoče zapustiti mesta, kjer delamo priprave za končno poravnavo računov s tisto zarotniško družbo, ki od bank bogataškega sveta pa do ceste v Kremlju stremi za istim ciljem: za uničenjem arijskih narodov in arijskih ljudi. Ta tesna druščina med judovskim kapitalom in med komunizmom za nas stare narodne socialiste ni nič novega. Kakor že med prvo svetovno vojno in po njej, so tudi danes še v notranjosti naše države Judje in nikogar drugega kakor Jude je treba delati odgovorne za neslogo med narodi. Toda navzlic temu ugotavljamo veliko razliko, če primerjamo sedanjo svetovno vojno s koncem vojne v letih 1914 do 1918.

Leta 1919 smo mi narodni socialisti bili samo majhna vrsta ljudi, ki so na glas zatrjevali svojo vero, vrsta, ki je ne samo spoznala, temveč tudi pobijala mednarodnega sovražnika človeštva. Danes so ideje naše narodnosocialistične in pa fašistične revolucije zajeli velike in mogočne države in uresničila se bo moja prerokba, da v tej vojni ne bo uničeno arijsko človeštvo, temveč bo pokončano judovstvo.

Naj bodo dogodki, ki jih bo boj prinesel, kakršnikoli in naj bo vojna še tako dolga, to bo njen končni uspeh. Samo po odstranitvi teh zajedalcev bo trpeči svet dožível dolgo razdobje zbližévanja med narodi in seveda tudi resnični mir. In zaradi tega sem danes bolj kakor kdajkoli v duhu z vami, stari narodni socialisti. In ta dan me še bolj navdihujeta neomajno zaupanje in sveta vera, da se strahotni boj, v katerega smo zapleteni in ki je zdaj začel in ki se je rodil 24. februarja 1920 prav v tej dvorani, kjer ste zdaj zbrani vi, da se ta boj ne more nehati in da se ne bo nehal drugače, kakor se je nehal naš veličastni boj za osvojitev oblasti v nemški državi. Kakor je tedaj v tistih dolgih letih Previdnost blagoslovila naše boje, tako nam bo tudi zdaj dala končno zmagati. Tisto, kar je tedaj bil strankim program, je danes zamisel o novem svetu, ki se izboljšuje.

Izredna seja stalnega sveta trojne zveze v Berlinu

Berlin, 25. febr. s. Pod predsedništvom nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa se je včeraj v Berlinu sešel na izredno sejo stalni svet trojne zveze. Kot zastopnik italijanske vlade se je seje udeležil kr. poslanik Dino Alfieri, kot zastopnik japonske vlade pa general Hiroši Ošima. Z zastopniki treh vlad so sodelovali tudi načelniki različnih organizacij trojne zveze.

Novi japonski nastopi v Birmi, na Filipinih in Holandski Indiji

Tokio, 25. febr. s. »Niči-Niči« poroča iz Palembanga, da so japonski oddelki čisto zasedli otok Bangka ob vzhodni obali Sumatre. Poročajo dalje da so se japonski padalci spustili 20. februarja blizu Keopanga na portugalskem otoku Timorju in da sodelujejo z izkrcanimi četami v nastopih zoper nasprotnika.

Saygon, 25. febr. s. Avstralsko uradno vojno poročilo pravi, da je oddelek japonskih bombnikov v spremstvu lovcev dvakrat zaporedoma napadel Fort Moresby na južni obali Nove Gvineje. Škoda še ni znana.

Bangkok, 25. febr. s. Angleško uradno poročilo iz Rangoona pravi, da so se angleške čete po nekaj dneh silovitih bojev na črti ob reki Bilinu umaknile, ker je nasprotnik dobil sveža in številna ojačenja. Poročilo dodaja, da so angleške čete zdaj na postojankah ob reki Zitang.

Manila, 25. febr. s. Oddelki japonskih bombnikov so 22. in 23. februarja izvedli vrsto napadov na postojanke, ki jih drže ameriški oddelki pod poveljstvom generala Mc Arthurja. Ti oddelki so oblegani že s kopnega. Ameriška obramba je imela zelo veliko škodo zaradi japonskih bombnikov, ki niso naleteli na noben odpor protiletalskega topništva. Nasprotnikov odpor je znatno oslabljen.

Tokio, 25. febr. s. »Jomiuri« poroča, da so japonska letala 22. februarja bombardirala posebne nasprotnikove ladje in torpedovke zasidrane v nekem skrivnem oporišču na zahodnem delu polotoka Batan na filipinskem otoku Luzonu. Povzročila so resno škodo.

Tokio, 25. febr. s. Agencija Domei poroča o velikem uspehu nekega japonskega pomorskega oddelka v vodah okoli otoka Bangka. Tam je bilo od 17. do 20. februarja potopljenih ali hudo poškodovanih 30 angleških ali holandskih ladij, 500 mož pa so Japonci zajeli. Bile so to ladje, ki so šle iz Singapurja in so se skušale zateči na Javo ali v Avstralijo.

Poveljnik madžarske vojske pri bolgarskem kralju

Budimpešta, 25. febr. s. Poročilo, da je kralj Boris bolgarski v posebni avdienci sprejel vrhovnega poveljnika madžarske vojske generala Szombatheliya, je bilo v vsem madžarskem tisku sprejeto z globokim zadoščenjem. Listi poudarjajo, da bodo prisrčni pogovori, ki jih je general Szombatheliy imel s poglavarji bolgarske vojske, še bolj okrepili sodelovanje med madžarsko in bolgarsko vojsko.

Pojasnilo o Ukrajini in njenih gospodarskih možnostih

Berlin, 25. febr. s. »Börsen Zeitung« prinaša poročilo nemškega poročevalskega urada o ureditvi nemške prehranjevalne industrije z ozirom na poljedelsko obnovitev zasedenih pokrajin na vzhodu. Poročilo pojasnjuje, da Ukrajina n. pr. ni, kakor ljudje le prelahko zatrjujejo, dežela, kjer bi brez truda in napora dobivali na pretek kmetijskih pridelkov ter živine. Poročilo omenja različne ukrajinske pridelke ter pomanjkljivosti, ki se zdaj opažajo glede njih ter pondarja, da je treba v vsej deželi do viška pospešiti kmetijsko gospodarstvo, ki je doživelo kar najhujše izgube in imelo pomembno škodo pod boljševiško vlado. Prav tako si ni treba delati nobenih utvar glede tako imenovane zakrajinske žitnice. Pristojne nemške oblasti, ki jim je zaupana kmetijska prenovitev te pokrajine, napenjajo vse svoje sile, da bi po načrtu dosegli kar najboljše uspehe. Toda preden bo ukrajinska pridelava tolika, da bo lahko poleg Ukrajini sami zadostovala še mnogim drugim potrebam, pa bo preteklo še mnogo časa.

Japonski list »Hochi« piše, naj bi v bodoče služile kot diplomatski jezik japonščina, italijanščina in nemščina. Angleščina in francoščina pa naj bi služili kot pomožna jezika. Takšna ureditev bi ustrezala trenutnemu dejanskemu stanju v Aziji in v Evropi, vsekakor pa bi morali japonščino uvesti kot službeni jezik v vseh deželah vzhodne Azije.

Slovaška se je odločila za sodelovanje v tej vojni z jasnim prepričanjem, da pomeni boj proti boljševizmu ob strani Nemčije za Slovaško narodno svobodo in neodvisnost v zmagoviti Evropi, je rekel predsednik slovaške republike dr. Tiso na pojedini, ki je bila prirejena na čast maršala Keitela, ki se mudi na obisku v Bratislavi.

V Grčiji bodo uvedli tobačne nakaznice, katere bodo dobili samo moški nad 18 let, ako bodo predložili potrebne dokaze, da so kadilci.

Iz Washingtona poročajo, da je ameriški finančni minister Morgenthau sprožil predlog, naj bi se za vse države ameriške celine uvedlo enotno plačilno sredstvo.

V Palestini bodo sedaj omejili prodajo moke in kruha ter uvedli brezmesne dneve. Tekstilna industrija je dobila nadaljnje stroge omejitve tako, da bodo tekstilne tovarne v bodoče lahko delale samo izključno za angleško vojsko.

Roosveltova opravičevanja, priznanja in napovedi glede sedanje vojne

Rim, 25. februarja. s. Ob obletnici Washingtonovega rojstva je Roosevelt govoril vsemu svetu. Ameriški predsednik je skušal opravičiti poraze anglosaksonskih sil na raznih bojiščih in poudaril, da sta Washington in njegova vojska že osem let stala pred zelo težavnimi nalogami, katerim sta često podlegla. Ta vojna, je dejal ameriški predsednik, je povsem nova vojna, ki se od vseh drugih razlikuje po načinu delovanja, po orožju in zemljepisnem okviru. Razteza se na vse celine, na vsa morja in na vse zračne poti. Zato sem vam rekel, je nadaljeval predsednik, da vzemite v roke zemljepisno karto, da boste mogli slediti mojemu risanju vseh bojnih črt, ki objemajo vso zemeljsko oblo. Obširna morja, ki smo jih doslej imeli za naše branike pred slehernim napadom, so danes prava bojišča. Nato je Roosevelt govoril o življenjski potrebi, da ostanejo oskrbovalne poti kolikor mogoče proste, ker bi sicer sile osi osamile Ameriko, Kitajsko ali pa Anglijo. Če bi osamili nas, ne bi mogli več pošiljati pomoči Kitajski, če bi pa izgubili zveze z jugozahodnim Tihim morjem, bi vse tamošnje dežele z Avstralijo in Novo Zelandijo vred prišle pod japonsko gospostvo.

Do prav tako hudih posledic bi prišlo, če ne bi več pošiljali streliva Angliji ali Rusiji. Roosevelt je nato zavračal delovanje tistih, ki zagovarjajo stališče ameriške osamljenosti, ker navzlic izbruhu vojne kljubujejo predsednikovi politiki. Vladar Bele hiše je izjavil, da so ti hoteli, naj bi ameriški orel posnemal nojevo politiko; zdaj se pa bojijo, da bomo dvignili glavo in zato želijo, da bi se narodna ptica spremenila v želvo.

Roosevelt je ponovno poudaril neobhodno potrebo, da morajo biti odprte poti, ki vežejo Ameriko s Severnim in Južnim Tihim morjem. Ohranitev teh poti je življenjskega pomena, je dejal, ter bo zahtevala mnogo poguma in podjetnosti; vpreči bo treba ogromne sile. Za vse to bo potrebno tudi gospostvo v zraku, torej bo tudi potrebno uporabiti težke in daljnoletne bombnike. Medtem ko morajo biti težki bombniki taki, da bodo lahko sami opravljali svoje posle, je treba lažje bombnike, strmoglavce, torpedna in lovska letala spraviti na tovorne ladje. Pot je dolga, je žalostno dodal Roosevelt, in na mnogih krajih zelo nevarna.

Potem se je ameriški predsednik v govoru dotaknil ameriških sil, ki se borijo s sovražnikom. Orisal je tudi začetne japonske uspehe, ki jih je pa hotel razlagati z orisom ameriške politike v preteklosti. Hotel je tudi zmanjšati poraz pri Pearl Harbourju. Tudi če bi ameriške mornarice ne bila zadela tako huda usoda, bi japonski uspehi bili vseeno neogibni. Odgovarjal je tudi na očitke, češ da je deloma skrival resnico, in rekel: »Skoraj sleherna radijska oddaja v Rimu, Berlinu in Tokiju je naravnost navajala izjave Amerikancev, ki so v govorih ali po tisku razširjali take obžalovanja vredne misli.«

Ameriški narod naj upošteva, da je v mnogih primerih nemogoče razkrivati vojaške zadeve do podrobnosti. Ameriška vlada bo govorila resnico, je dejal predsednik, a ne tako, da bi izdajala tajnosti; ta tajnost velja tudi za tiste, ki se obregujejo ob vlado.

Nato je Roosevelt namignil še na razne »kričače in zastrupljevalce duš«, ko je govoril o izdelavi orožja za vojno, je poudaril, da so določeni vsi cilji glede gradnje letal, oklepnih voz, topov in ladij, ter je pozval vse, naj z vsemi silami delajo.

Naše pokolenje zdaj vidi, da je narod mnogo bolj važen od življenja posameznika ali od kakršne koli skupine posameznikov.

Žrtve ne pomenijo nič, kadar gre za življenje vsega naroda. Vemo, je podčrtal Roosevelt, da če izgubimo to vojno, bodo potekla stoletja, preden bo demokratska misel spet zaživela.

Potem je še omenil narode, ki so združeni v borbi, in dejal, da vsi pozdravljajo »sijajno rusko vojsko«, ki obhaja svojo 24 letnico. Zaključil je govor s pozivom, naj se ves ameriški narod oklepa duha požrtvovalnosti.

Japonska podmornica je obstreljevala kalifornijsko obalo

Buenos Aires, 25. febr. s. Prišlo je uradno potrdilo o nastopu neke nasprotnikove podmornice zoper kalifornijsko obalo. Ameriško vojno ministrstvo poroča da je sovražnikova podmornica v noči na ponedeljek oddala 25 topovskih strelov na petrolejsko čistilnico Bankine Oil v Kaliforniji. Škoda je neznatna, žrtev ni nobenih.

Indijska zbornica se posvetuje o vojnem položaju

Stockholm, 25. febr. s. Dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča iz Kalkute, da bo osrednji indijski zakonodajni zbor imel skrivno sejo, da bo proučil vojni položaj. Prav tako bo storila tudi indijska visoka zbornica. Zaradi razvoja vojnih operacij v Indiji vedno bolj vre.

Sovjetski poskusi za zlom nemške bojne črte spet izjalovljeni

Hitlerjev glavni stan, 25. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Tudi včeraj so oddelki vojske in letalstva na raznih točkah vzhodnega bojišča zavrnili sovražnikove napade. Letalski oddelki so nadaljevali z razbijanjem železniških tirov in so vzhodno od Ilmenskega jezera uničili več tovornih vlakov ter hudo poškodovali dele murmanske železnice.

Med nočnimi napadi nemškega bojnega letalstva so bili zaneteni veliki požari v trdnjavi Sebastopol. V dneh od 20. do 23. februarja so sovjetske čete izgubile 83 tankov.

V Severni Afriki so ogledniške akcije dovedle do uničenja nekaterih angleških oklepnih in ogledniških voz. Uspešni letalski napadi so bili usmerjeni proti prometnim zvezam v zaledju in mehaniziranim sovražnikovim kolonam. Nemški lovski piloti so sestrelili v letalskih spopadih vzhodno od Soluma štiri britanska letala.

Letališke naprave in protiletalske postojanke na otoku Malti so bile spet bombardirane noč in dan. Kakor je bilo že objavljeno v posebnem poročilu, so nemške podmornice iz konvojev na Atlantiku in ob ameriški obali potopile še osem ladij s skupaj 63.000 tonami, med njimi pet petrolejskih ladij.

V jutranjih urah 24. februarja je mornariško topništvo sestrelilo angleško letalo, ko so posamezni britanski bombniki priletali nad Nemški zaliv.

Berlin, 25. febr. s. Iz vojaških krogov poročajo, da so boljševiki 22. februarja nadaljevali z napadi na raznih krajih južnega odseka na vzhodnem bojišču. Z ogromnimi silami so skušali podreti nemško bojno črto. A vsi napadi so se izjalovili spričo obrambe nemških čet. Sovjeti so imeli hude izgube. Številna ruska oklepna vozila so bila uničena. Na raznih točkah so nemške čete prešle v protinapad, pri čemer so jih podpirala oklepna vozila. Tem vozilom se je posrečilo, da so vdrla v neki kraj, ki so ga imeli v rokah boljševiki, ter so docela uničile sovjetsko posadko. V zadnjih bojih je bilo uničenih še več ruskih oklepnih vozil in zajetih mnogo sovjetskih vojakov.

Ozadja angleško-kitajsko-indijskih posvetov:

Maršal Čangkajšek posreduje pri Angliji za samostojnost Indije

Rim, 25. febr. s. Zanimivo, čeprav bridko ozadje potovanja, ki ga je naredil v Indijo maršal Čangkajšek, razkriva danes razlaga, ki jo je objavil diplomatični urednik angleške agencije Reuter. Iz nje končno zvemo za vsebino neuradnih pogovorov, ki jih je kitajski vrhovni pveljnik imel z različnimi indijskimi političnimi prvaki. Indijci so Čangkajšeka prosili, naj se pri angleški vladi zavzame, da bi Indija dobila toliko zaželeno neodvisnost, katero ji je Anglija velikokrat obljubila, a je do zdaj Indijci niso še dobili.

Indijci so očitno računali na vpliv, ki ga Čangkajšek lahko ima v Angliji, katera je po ustih svojega ministrskega predsednika povedala, da vidi v Čangkajšekovi Kitajski eno poglavitnih dejstev za angleško in ameriško zmago. Slovesnosti, ki so jih kitajskemu vrhovnemu poveljniku prirejale angleške oblasti v Indiji, podelitev baronskega naslova, ki ga je Čangkajšeku dal indijski podkralj, vse to je močno vplivalo na Indijce, ki so domnevali, da bi Čangkajšek mogel biti najboljši in najvplivnejši boter njihovim težnjam.

Ko se je Čangkajšek vrnil domov, je res poslal angleški vladi oklic, v katerem zahteva, naj Anglija da Indiji čimprej stvarno politično oblast. Diplomatični urednik agencije Reuter daje prvi odgovor na ta oklic in pravi, da je angleška vlada Čangkajšekovo vabilo ugodno sprejela. Končni cilj angleške politike v Indiji je, narediti iz te pokrajine člana angleške državne skupnosti. Kitajski vrhovni poveljnik je točno uganil, kakšne so želje in nameni angleške vlade, toda vse vprašanje temelji na tem, kdaj bo Indija zrela za tako svobodo, zakaj zdaj je Indija razcepljena po političnih sporih in vsi koraki angleške vlade so pač odvisni od stvarnega sporazuma med različnimi političnimi skupinami v Indiji.

Komedija »Zaljubljena žena« v ljubljanski Drami

Ljubljana, 23. februarja.

»Zaljubljena žena« je prijetna in zanimiva komedija v treh dejanjih. Na sebi nosi vse značilnosti iz začetka novecenta in so zlasti dvogovori in psihološki domisleki v drami nad vse dobro izdelani in posrečeni. Komedija ima mnogo svojih posestrim v evropski književnosti, delo pisatelja Giovanija Zernata pa preveva poseben temperament in izredna sproščenost, ki daje komediji še poseben pečat svežosti in lahkote.

Tako je naša Drama postavila na oder zelo dobro delo, pa tudi zasedba igralskih vlog je bila posrečena in zelo harmonična ter enotna. Glavni delež uspeha nosi tokrat Nakrst, ki je igral izredno prepričevalno in z velikim znanjem. Vlogam tega značaja naša Drama dosedaj ni imela igralca, ki bi jim bil tako kos, kakor je Nakrst. Njegova navzočnost v našem igralskem zboru je velik uspeh. Igrali so še Severjeva — njena igra je bila tokrat tudi na višku, ga. Juvanova, prepričevalen pa je bil tokrat tudi g. Gregorin, ki mu taka vrsta »buffo« vloge zelo pristaja.

Režija se je z inscenacijo vred držala načinov podajanja, ki je bil običajen v prejšnjih dveh desetletjih. Scena je bila v nekaterih pogledih preveč lokalizirana na naše pojme, v drugih pa zopet nekoliko preveč prenesena v slikovitost.

Delo Zernata je na našem odru doseglo velik uspeh in je podano v vseh pogledih tako, da je na višku.

Vse zaloge lesa se stavljajo na razpolago korporacijskemu ministrstvu

z izjemo lesa, namenjenega za kurjenje in oglje

Rim, 25. febr. s. V zvezi z razpravo o trenutnem položaju na lesnem trgu, izvzemši lesa za kurivo, se je pokazalo potrebno urediti vprašanje v celoti.

Naloga ureditve tega vprašanja je bila poverjena korporacijskemu odboru pri ministrstvu za korporacije, ki mu predseduje podpredsednik za korporacijo za les. Pri posvetovanju so sodelovali predstavniki pokrajinskih lesnih korporacij in raznih lesnih tvrdk in predstavniki sindikalnih organzacij.

Najprej so skušali ugotoviti celotno količino lesa za splošno porabo in nato preceniti sedanje zaloge lesa. V skladu z ministrskim odlokom z dne 7. jan. so morali vsi tisti, ki so imeli na zalogi stavbni les, to je les, namenjen za vsakršno porabo, razen lesa za kurjenje, prijaviti zvezi industrijcev, poljedelcev vsakršno količino, ki presega količino deset kubičnih metrov.

Tvrdke, ki so imele na zalogi stavbni les za trgovino ali industrijske namene, so morale narediti seznam, ki ga je potrdila pristojna pokrajinska zveza. Tak seznam morajo imeti tudi poljedelske ustanove, katerih letna izdelava nanese več kakor 50 kub. metrov. Ministrski odlok z dne 20. januarja pa določa, da morajo vsi, ki pridobivajo les za kakršnokoli uporabo, mesečno prijavljati pristojni pokrajinski zvezi ali pa zvezi industrijcev, trgovcev in kmetovalcev količino, ki so jo pridobili, razen lesa za kurjenje ali pridobivanje oglja. Od prijave so bile izvzete le poljedelske ustanove, ki imajo les samo za lastne potrebe. Odrejeno je tudi bilo, da morajo vsi, ki imajo stavbni les na zalogi, vso celotno količino staviti na razpolago korporacijskemu ministrstvu, ne smejo ga prodati ali rabiti brez posebnega dovoljenja, ki ga izdaja ministrstvo samo. Uredba velja samo za ona industrijska podjetja, ki rabijo les iz svoje zaloge. V vmesnem času in dokler ne bodo izdane nove odredbe, izdaja pokrajinsko korporacijski svet posebno dovoljenje za prodajo in nakup stavbnega lesa do 50% obstoječih količin. Lahko pa pokrajinski korporacijski svet dovoli nakup in prodajo lesa v količini, ki prekaša navedenih 50%, kadar gre za prodajo nesmolnatega lesa, ki je namenjen javnim upravam in zelo nujnim delom.

Vidne so že posledice letošnje hude zime

Ljubljana, 25. februarja.

»Brozga nam dela še hujše preglavice, ko sneg in mraz skupaj,« so včeraj godrnjali mnogi Ljubljančani, kajti tudi še tako dobri vremenarji jih ne morejo zadovoljiti. Stara in dolgoletna opazovanja in izkušnje starih kmetov so pač znane, da navadno nastane proti koncu februarja v pogledu zime velika vremenska sprememba, ko dobi še tako huda zima ob tem času prvi večji udarec in migljaj za umik. Letos je o sv. Matiji nastopil močan vremenski prevrat, ko je dobil nad našimi kraji na vsej črti oblast topli južni veter, ki je začel temeljito pospravljati snežne plasti v ravnini, dolini in po višinah na gorah. Ko je na mnogih krajih tudi po ravnini poprej naneslo do 2 m snega in celo še več, so se v nekaj dneh te visoke plasti tako stisnile, da je kar lepo. Sneg naglo kopni in ga je juga samo v zadnjih 48 urah vzela za črt metra in celo še za več.

V Ljubljani je nastala silna brozga po ulicah in cestah. Ponekod so velike luže, ker požiralniki, ki so še na mnogih krajih pokriti s trdimi skorjami ledu, ne morejo sprejemati uličnih vod v kanale. Kakor sneg, tako tudi velika brozga zelo ovira cestni promet. Celo tramvaj mnogo trpi.

Po gozdovih so že vidne hude posledice letošnje zime, tako posledice hudega mraza in posledice visokega snega. Po gozdovih so mnogo trpeli listovci, ki so manj odporni proti mrazu. Po bukovih gozdovih je zlasti razpokalo lepo in mlado bukovje, ki ne bo rabno za drobne bukove deske, marveč samo za drva. Po lepih hrastovih gozdovih, ki se razprostirajo v vzhodnem delu Dolenjske, okoli Kostanjevice proti Savi, pa je mraz napravil ogromno škodo na lepih in dragih hrastih. Za hrastove hlode je bilo lani zelo veliko povpraševanja. Cene hrastovini so bile prav lepe od 500—600 lir za kubični meter. Mladi hrasti, ki so dajali upanje, da bodo vzdržali zimo, so uničeni, kajti dobili so zaradi silovitega mraza hude razpokline, ki segajo do en meter in več v višino. Razpokani hrasti niso več upoštevani kot komercialno blago, marveč jih bodo morali posekati le za kurjavo, s čemer pa so hrasti izgubili na svoji vrednosti.

Tudi po okoliških gozdovih so vidne posledice hude zime. Mnogo drevja je polomljenega in tudi razpokanega. Debeli sneg je lomil vejevje. Po sadovnjakih je nastala tudi znatna škoda, ki jo bo pač mogoče točno oceniti ob prvi spomladi, ko bo drevje začelo cveteti.

Južno vreme traja še dalje. Davi je toplomer dosegel 3 stop. C nad ničlo, barometer je zelo nizko, na 741 mm. — d.

Oddajanje zalog koruze, ki so preostale od krmljenja svinj

Rim, 25. febr. s. Ugotovilo se je, da imajo nekateri pridelovalci, katerim je bilo dovoljeno obdržati primerne količine koruze za pitanje prašičev (in čas za pitanje je sedaj že pri kraju), še večje količine koruze na zalogi, katere niso porabili za določeni namen. Da bi pa pokrilo sedanje nujne potrebe ljudske prehrane in izrabilo vse obstoječe zaloge žitaric, je kmetijsko ministrstvo odredilo, da morajo prizadeti lastniki zalog koruze vse količine takoj oddati skladiščem. Iz te obveznosti so izvzete tiste količine koruze, za katere imajo lastniki dovoljenje za prehrano brejih svinj, ki so ali na prostem ali pa v hlevih.

Pecivo in prepečenec namesto kruha

Rim, 25. febr. s. Kmetijsko ministrstvo določa, da je dovoljeno dajati za vsakih 100 gramov kruha 60 gramov peciva ali pa 90 gramov prepečenca ali podobnih izdelkov. Namesto kruha je možno kupiti tudi sladne rezine ali pa hranilo »Milano« kakor tudi podobne izdelke, seveda le proti oddaji odgovarjajočih odrezkov živilskih nakaznic upoštevajoč, da odpade namesto 100 gramov kruha 70 gramov podobnih izdelkov. Vsakdo si lahko nabavi te vrste blago brez posebnih dovoljenj.

Dogoni živine v prihodnjem tednu

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za klavno živino:

dne 2. marca v Novem mestu za govedo in svinje;

dne 3. marca v Velikih Laščah za govedo in svinje;

dne 3. marca v Trebnjem za govedo in svinje;

dne 4. marca v Logatcu za govedo in svinje;

dne 4. marca v Ljubljani za govedo in svinje.

S Hrvaškega

Hrvaško ministrstvo za vojsko je te dni izreklo uradno pohvalo čč. sestram, ki so izdelale za hrvaško zrakoplovstvo raznih znakov v vrednosti za več kakor 29.000 kun.

Tudi hrvaški vojskovodja Slavko Kvaternik je izrekel islamski verski zajednici sožalje ob smrti Fehima Spahe.

Pred nekaj dnevi je bila odprta v Zagrebu ambulanta, na katero bodo smeli prihajati le hrvaški visokošolci. Tam bodo lahko zdravniško pregledani in bodo dobili brezplačna zdravila.

Kakor poroča hrvaško poštno ministrstvo bodo na Hrvaškem kmalu dobili čisto nove poštne znamke. Prve znamke, ki pa so le manjših vrednosti, so že bile dane v promet, polagoma bodo pa prišle v promet tudi znamke večjih vrednosti.

Zadnjo nedeljo je bila v hrvaški zbornici slovesna zadušnica za pokoj duš hrvaških narodnih junakov Matije Gubca, dr. Starčeviča in dr. Šuflaja. Pri zadušnici so bili navzoči vsi člani hrvaškega sabora, člani vlade in razni predstavniki ustaških oblasti. Po zadušnici je bila v veliki dvorani zagrebškega sejma slovesna akademija, na kateri so govorili številni govorniki. Zadušnica in pa akademija sta bili šele uvod v začetek sabora, ki je bil otvorjen v ponedeljek.

Zdaj so končali z zbiranjem raznih oblek za hrvaške vojake, ki se bore na vzhodnem bojišču. Prav tako so končali z denarnimi zbirkami. Koliko so nabrali, bodo oblasti objavile v kratkem.

Veliki in končni »mimohod dolžnosti« se bo vršil prvo nedeljo prihodnjega meseca. Odbor »Pomoči« je dobil še nekaj denarja katerega bo razdelil med siromašne zagrebške meščane.

Mednarodno društvo spalnih železniških voz je zdaj izdalo za vožnjo po Hrvaškem nove cene. Tako bo stalo celotno kosilo v jedilnem vagonu na ozemlju države 80 kun, večerja pray toliko, zajtrk pa le 20 kun. Tudi cene za posamezna jedila so bile natančno določene in maksimirane.

Zaradi velikega snega je bil hrvaški Bjelovar kar 12 dni odrezan od sveta. Po dvanajstih dneh pa so končno le očistili železniške proge in zdaj je promet spet vpostavljen. Bjelovarčani so bili najbolj veseli pošte in pa časopisov.

V Sarajevu je bilo precej mesarjev strogo kaznovanih, ker so prodajali konjsko meso za goveje. Nekateri pa so bili kaznovani še z zaporno kaznijo.

Veliki župan v Sarajevu je izdal poseben oglas, v katerem poziva prebivalstvo, naj preneha z brezumnim posekavanjem mladega drevja na Trebeviču. Odslej bodo krivci strogo kaznovani, za otroke pa bodo odgovarjali starši.

Po ozemlju nezavisne hrvaške države je zdaj nič manj kakor 140 obrtnih zadrug.

Poseben odbor bo v Zagrebu zdaj tipiziral volnene tkanine, potem pa bo tipiziral tudi kurjavo.

Hrvaški amaterski fotografi so v Soliji priredili veliko fotografsko razstavo, za katero je bilo med meščani bolgarske prestolnice veliko zanimanje. Na razstavo so prišli tudi člani kraljeve hiše.

V treh vrstah...

Na Spodnje Štajersko bo prišlo gostovat znano dunajsko deško pevsko društvo »Wiener Sängerknaben«. Najprej bo nastopilo v Mariboru, potem pa bo s pevskimi koncerti nastopilo v še nekaterih večjih krajih Spodnje Štajerske. Mlade pevce je povabila Domovinska zveka. Mariborski koncert bo 4. marca v največji mariborski dvorani.

V Celju so pred nedavnim ustanovili simfonični orkester. Zdaj bo ta orkester priredil prvi svoj javni nastop v celjskem Nemškem domu. Orkester šteje sedaj 36 članov in ga vodi ravnatelj Müller. Na sporedu ima orkester tudi Mozartovo simfonijo v es-duru.

Tudi na Rečici ob Savinji so domačini priredili koncert za zimsko pomoč. Na koncert so povabili pevce iz Koroške. Goste je pozdravil domači župan, odgovoril pa mu je inž. Mann, ki je kasneje nastopal kot solist. Pri klavirju ga je spremljala ga. Jezernikova.

V mariborskem dnevniku je bil objavljen oglas, ki vabi za glasbo vnete mladeniče, naj se vpišejo v berlinsko orkestralno šolo. Pouk na šoli bo trajal 3 ali 4 leta in se bo začel po veliki noči. Mladeniči bodo po končani šoli lahko godbeniki pri vojaški godbi, pri godbah SS oddelkov ali pa pri godbenih oddelkih državne delovne šole. V šolo bodo pa sprejemali le mladeniče v starosti od 14. do 17. leta.

V celjskem Nemškem domu so pred nekaj dnevi sklicali zborovanje trgovskih nameščencev. Vsi, poslovodje in nameščenci so dobili potreben pouk. Zborovanje so zaključili s prepevanjem nemških himn.

Zadnjo nedeljo so v Slovenjem Gradcu slovesno praznovali obletnico smrti svojega rojaka, skladatelja Huga Wolfa. Ko je bil star šele komaj 14 let se je jel uveljavljati kot skladatelj. Wolf je umrl leta 1903, potem ko se mu je omračil um.

Darilo Duceja ljubljanski vojaški posadki

Ljubljana, 25. februarja. s. Predsednik zveze svobodnih poklicev in umetnikov Kornelij di Marzio je včeraj v imenu Duceja izročil poveljniku divizije, ki ima svoj sedež v Ljubljani, številne radijske aparate za vojake.

Uradni razglasi

Ustanovitev zveze svobodnih poklicev in umetnikov v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 25. februarja. s. V Ljubljani je bila ustanovljena zveza svobodnih poklicev in umetnikov, v katero se bodo vključile vse zbornice svobodnih poklicev, seveda preurejene v odgovarjajoče pokrajinske sindikate. Nova zveza bo prevzela varstvo nad koristmi prizadetih vrst svobodnih poklicev. V uradnem listu Visokega komisariata je bila objavljena potrebna uredba, ki podaja temelje nove organizacije, obenem pa je bil imenovan slovenski predsednik zveze in italijanski strokovnjak zveze. Medzvezni predsednik Cornelio di Marzio je bil včeraj navzočen pri ustanovnem občnem zboru, ki je bil v Novinarskem domu. Po pozdravu, namenjenem Visokemu Komisarju, je di Marzio podčrtal dosedanje delo za preosnovanje organizacije umetnikov in svobodnih poklicev v Ljubljanski pokrajini in je podal nekaj vzpodbudnih smernic.

Imenovanje predsednika Zveze svobodnih poklicev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi svoje naredbe z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29,

odloča:

Za predsednika Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine se imenuje g. inž. Milko Pirkmajer.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Imenovanje strokovnjaka pri Zvezi svobodnih poklicev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi svoje naredbe z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29,

odloča:

Fašist dott. Angiolo Fabbroni je odrejen, da kot strokovnjak podpira organe Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine, kakor tudi podrejene sindikate, ustanove in zavode in sicer s področjem, določenim v naredbi z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Nova ureditev prodaje hranil za dojenčke in male otroke

Rim, 25. febr. s. Da bi zagotovilo zadostne količine hrane za dietično prehrano in prehrano posebnih vrst za otroke, je kmetijsko ministrstvo že poskrbelo, da bodo dobile tovarne, ki takšna hranila izdelujejo, potrebne surovine za prvo polletje letošnjega leta. Nespremenjena ostanejo v veljavi določila za nabavo smetane, riža za juho in posebnih testenin za juho, seveda proti oddaji odrezkov nakaznice za nabavo testenin. Za prehrano malih otrok namenjeni izdelki, kakor so na primer Eleodon, hranilo Gim, Leio Malto, Mamma, Caseobacillina, hranilo Zamebeletti, Fosfofarina, Ovomaltina, ojačena moka, mlečna moka, kakor tudi mleko v prahu, ki se izdeluje izključno le za otroke, dalje hranila Glaxo Nestogen, Miranda, Mellin, Lacto mellin, alpe Montefiore, Miranda cid in drugi podobni izdelki, ki tukaj niso navedeni, pa imajo podobne lastnosti in podoben smoter kakor prejšnji, bodo od 1. marca dani v prodajo neodvisno od živilskih nakaznic in sicer edinole lekarnam, kjer se morajo oskrbeti s potrebnimi količinami vsi grosisti in drugi prodajalci v okviru meja, ki so dane za oskrbo s temi predmeti. Za nakup tega blaga je potrebno pokazati zdravniško spričevalo. Porodniške klinike, otroške bolnišnice in slični zavodi pa lahko nadaljujejo s svojimi naročili neposredno na tvrdke izdelovalke ali pa na svoje veleprodajalce in druge dobavitelje. Vse dobave, oddane lekarnarjem in navedenim podjetjem v vsaki pokrajini, morajo tvrdke izdelovalke in voditelji njihovih skladišč ter velikoprodajalci prijaviti pokrajinskim prehranjevalnim oddelkom, ki so pristojni za tisto pokrajino.

Earl Derr Biggers 66

Črna kamela

»Šef je naslonil glavo na roko. »Ljubi Bog, jaz ne vem! To je najtežji primer, ali ne Charlie?« Uniformiran moški se je prikazal na vratih in sporočil, da sta prispela mr. in mrs. Mac Master. »Privedite ju noter!« je vzkliknil šef in skočil na noge. »Nekaj pa le lahko storimo, Charlie. Lahko omajemo alibi, morel iti se bo potem vse pojasnilo.«

Stari škotski zakonski par je vstopil. Njun nedolžni in vedri pogled je pomenil za šefa precejšnje razočaranje. Z iztegnjeno roko se je približal stari mož Charlieju Chanu.

»Oh, dober večer, mr. Chan! Spet se torej srečamo!«

Charlie je vstal. »Ali vas smem seznaniti s šefom kriminalnega oddelka. Mrs. Mac Master, tudi vam bi rad predstavil svojega predstojnika! Rad bi vam stavil nekaj vljudnih vprašanj.« Govoril je vljudno in kar na slepo, toda njegov šef je razumel ta migljaj.

»Silno rad,« je dejal ljubeznivo. »Žal mi je, da vas moram nadlegovati.«

»Nikakor nas ne nadlegujete, sir!« je odgovoril starec. »Žena in jaz doslej sicer nisva imela nikoli opravka s policijo, toda midva sva zvesta državljana in rada pomagava pravični stvari.«

»Lepo, lepo,« je odvrnil šef. »Torej, sir, kakor ste bili komisarju Chanu že pripovedovali, sta vidva oba dobra prijatelja moža, ki se piše Tarneverro.«

»Da, da, sva! Spoznala sva ga že pred leti. Bil je dober mladenič. Zelo se nama je priljubil, sir.«

Šef je prikimal. »Včeraj zvečer ste sedeli z njim na terasi Grand hotela in sicer koj po osmih pa do pol devetih?«

»To sva izpovedala, sir,« je odgovoril Mac Master, »in to lahko potrdiva s prisego pred vsakim sodiščem. Resnica je.«

Šef ga je prodirno pogledal. »Možno pa je, da ni resnica!« je zatrdil.

»Zakaj? Kaj mislite s tem, sir?«

»Mislim, da gre za pomoto. Mi smo uverjeni, da se je mr. Tarneverro tisti čas mudil nekje drugje.«

Stari mož se je ponosno vzravnal. »Ne ugaja mi vaš način govorjenja, sir! Nikoli ni nihče smel podvomiti v besedo Thomasa Mac Masterja. Pa tudi nisem prišel sem, da bi me žalili.«

»V vaše besede prav nič ne dvomim. Mislim le, da ste se morali zmotiti. Vi trdite, da vaju je Tarneverro zapustil ob pol devetih. Ste pri tem pogledali na svojo uro?«

»Da!«

»Pa gre morebiti ura nápak!«

»Kaj?«

»Šlo je približno za tri minute. Takoj nato sem jo primerjal s hotelsko uro, ki je kazala osem ur in dvaintrideset minut, mesto osem in petintrideset kakor moja ura.«

»Vi niste — oprostite mi — nič več mladi, mr. Mac Master!«

»Kaj je to v Združenih državah uradno prepovedano, sir?«

»Mislim le... vaše oči...«

»Moje oči, sir, so najmanj tako dobre kakor vaše! Mr. Tarneverro naju je zapustil ob osmih trideset. To je točno. Bil je pri nama od trenutka, ko smo se po večerji dobili, razen tistih nekaj minut, ki jih je porabil za razgovor z nekim gospodom v spodnjem delu hotelske veže. Toda tudi tam je bil stalno pred najinimi očmi. To povem — in pri tem tudi ostanem, četudi...« njegova pest je bobneče udarila ob mizo, — »četudi se ves svet prekucne na glavo!«

»Oče, nikar se tako ne razburjaj!« ga je prekinila stara dama.

»Kdo se razburja?« je vzkliknil Mac Master. »S policijo moraš govoriti jasno, sicer te ne razumejo.«

Šef je preudarjal. Proti njegovi volji je odločno govorjenje starega naredilo nanj vtis. Nameraval ga je omajati, toda nekaj mu je vevelo, da mu utegne pri tem spodleteti. Za vraga, ta Tarneverro ima alibi in sicer še odličen povrhu!

»Ali lahko potrdite vse to, kar je vaš mož izpovedal?« je še enkrat vprašal staro damo.

»Do zadnje pike!« je pritrdila.

Šef je skomizgnil z rameni in se obrnil proti mr. Mac Masterju. »Torej dobro!« je dejal. »Uspeli ste!«

Charlie je stopil za korak bliže. »Si smem dovoliti in zastaviti tema starima prijateljema nekaj kratkih vprašanj?«

»Kar, kar, Charlie!« je utrujeno odvrnil šef.

»Čisto preprosto vprašanje!« je ljubeznivo nadaljeval Chan. »Mr. Tarneverro je bil še mlad, ko je začel svoje življenje na vaši farmi?«

»Tako je!« je potrdil Mac Master.

»Kot igralec v nekem gledališču.«

»Da, pa ne preveč uspešen. Vesel je bil, da je pri nas dobil delo.«

»Tarneverro je značilno ime. Ali pa se je tako imenoval že tedaj, ko je pri vama delal?«

Stari mož se je naglo spogledal s svojo ženo. »Ne, takrat ne.«

»Katero ime si je tedaj nadel?«

Mac Master je stiskal ustnici in molčal.

»Ponavljam, katero ime si je nadel, ko je delal pri vama?«

»Obžalujem, gospod komisar,« je odvrnil stari Škot. »Toda prosil me je, da o tem molčim.«

Chanove oči so zabliskale od nenadnega zanimanja. »Prosil vas je za to, da ne bi imenovali njegovega pravega imena?«

»Da. Rekel je, da ga je za zmerom odložil in naju prosil, da naj bi mislila nanj le kot na mr. Tarneverra.«

Ureditev telesne vzgoje v šolah pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in

smatrajoč za umestno, da se v pokrajini uredi šolska telesna vzgoja ter določi razmerje med šolo in Italijansko liktorsko mladino v Ljubljani,

odreja:

Člen. 1. Strokovno vodstvo telesne vzgoje v šolah vseh vrst in stopenj v Ljubljanski pokrajini je poverjeno Italijanski liktorski mladini v Ljubljani (G. I. L. L.-u).

Člen 2. V vseh razredih ne glede na vrsto in stopnjo se poučuje telesna vzgoja po dve uri na teden, izvzemši v 3., 4. in 5. razredu učiteljišča, v katerih se doda tedensko še tretja ura za teoretični pouk in za poveljniški tečaj.

Vaje, skušnje in tekme na področju telesne vzgoje se lahko prirejajo obvezno tudi izven urnika in zunaj šolskih prostorov.

Člen 3. Zaradi popolnitve v sestavu oddelkov se smejo k pouku združiti po dva ali več razredov, tudi iz različnih šol.

Člen 4. Uporabljanje telovadnic in za telesno vzgojo določenih prostorov ureja GILL., ki odloča o tem sporazumno z upraviteljem šole ali poslopja, h kateremu spadajo.

Člen 5. Učitelj telesne vzgoje se udeležuje razrednih konferenc in vseh zborovanj učiteljskega zbora zavoda, kateremu je dodeljen.

Če je po izpitnem redu določena skušnja iz telesne vzgoje, je učitelj telesne vzgoje član izpitne komisije in se udeležuje vsega njenega poslovanja.

Člen 6. Učenci in učenke si morajo med urami telesne vzgoje, za tekme, skušnje in vaje obleči kroj, ki ga predpiše GILL. Člani Italijanske liktorske mladine v Ljubljani nosijo športni kroj tega društva.

Člen 7. Vse zunanje prireditve, pri katerih bi nastopali skupno z učenci javnih ali zasebnih šol, z izjemo strogo šolskih ali verskih prireditev, se morajo organizirati sporazumno z GILL-om.

Člen 8. Popolne in delne oprostitve od pouka telesne vzgoje dovoljuje GILL.

Učenci učiteljišča se nikakor ne morejo oprostiti.

Člen 9. Določbe te naredbe se uporabljajo počenši s šolskim letom 1941-1942.

Ustroj športa v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291,

smatrajoč za umestno, da se preuredi šport v Ljubljanski pokrajini preko ustanove, ki bi vodila njegovo vključitev in delovanje, in

smatrajoč, da gre ta naloga italijanskemu nacionalnemu olimpijskemu odboru (Comitato Olimpico Nazionale Italiano — CONI)

odreja:

Člen 1. Slovenska športna zveza se preosnuje v »Pokrajinski odbor Italijanskega olimpijskega odbora — CONI« in deluje po predpisih naslednjih členov.

Člen 2. Pokrajinski odbor CONI-ja je podrejen nadzorstvu zaupnika CONI-ja, ki biva v Ljubljani in čigar naloga je, skrbeti za ustroj, razvoj in ureditev športnega delovanja v pokrajini po navodilih Visokega komisarja.

Člen 3. Vse športne zveze Ljubljanske pokrajine, in to: Lahkoatletska zveza, Nogometna zveza, Zimsko-športna zveza, Kolesarska zveza in Lovska zveza so podrejene Pokrajinskemu odboru CONI-ja.

Temu odboru so poleg tega podrejeni pokrajinski predstavniki tistih športov, ki nimajo svoje zveze, in dobe naslov športnih komisarjev, in sicer za plavalni šport, tenis, težko atletiko, sabljanje, streljanje na golobe, jahalne športe, veslanje in čolnarjenje, telovadbo, boksanje, motociklistiko, košarko, hokej in koleščni tek.

Pokrajinskemu odboru so podrejeni tudi predstavniki športnih služb: športne naprave, športniški zdravniki in časomerci.

Člen 4. Nobeno novo športno društvo se ne sme ustanoviti v pokrajini brez izjave zaupnika CONI-ja, da ni zadržka po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora in brez predhodne odobritve kr. kvesture.

Prav tako se ne smejo športna društva spajati brez odobritve zaupnika CONI-ja po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora.

Člen 5. Za vsa športna društva je obvezen vpis pri ustrezni zvezi ali pri ustreznem športnem komisarju za šport, ki ga gojijo.

Kdor želi nastopati na tekmovanjih, mora biti vpisan v kako športno društvo in mora imeti za udeležbo pri tekmah dovolilnico, ki jo izda pristojna športna zveza ali pristojni športni komisar.

Člen 6. Za vsakršno športno prireditev je potrebna odobritev Pokrajinskega odbora Coni-ja.

Prošnjo v dvojniku in vidirano po pristojni zvezi ali pristojnem športnem komisarju, je treba pravočasno vložiti pri Pokrajinskem odboru, ki jo po svoji odobritvi najmanj pet dni pred prireditvijo pošlje kr. kvesturi zaradi potrebne policijske dovolitve.

Člen 7. Pokrajinski odbor CONI-ja sestoji iz predsednika, tajnika, predsednikov športnih zvez, športnih komisarjev in predstavnikov športnih služb.

Člen 8. Predsednika in tajnika Pokrajinskega odbora, predsednike zvez in športne komisarje imenuje Visoki komisar na predlog zaupnika CONI-ja.

Predsednike športnih društev imenuje zaupnik CONI-ja na predlog Pokrajinskega odbora.

Člane upravnih odborov zvez imenuje zaupnik CONI-ja na predlog predsednikov ustreznih zvez po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora.

Člane upravnih odborov športnih društev imenuje Pokrajinski odbor na predlog njihovih predsednikov.

Sedanji voditelji bivše Slovenske športne zveze, zdaj Pokrajinski odbor CONI-ja, športnih zvez in športnih društev kakor tudi sedanji športni komisarji ostanejo na svojih položajih.

Člen 9. CONI-jev zaupnik izdela pravilnik o poslovanju Pokrajinskega odbora in o njegovem bodočem delovanju ter ga predloži Visokemu komisarju v odobritev.

Člen 10. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 20. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Vsebinska preosnova mladinskega tiska

Rim, 25. febr. s. Že pred časom je ministrstvo za ljudsko kulturo začelo s svojo akcijo, ki stremi za tem, da bi se izboljšala moralna, politična in umetniška stran periodičnega tiska za otroke in mladeniče. Ta tisk obsega 48 periodičnih listov in 25 serij albumov, ki imajo vsi skupaj letno okrog 110,000.000 izvodov naklade. Že lanskega novembra je minister Pavolini sklical na posvet vse uradnike in izdajatelje mladinskih listov in jim dal navodilo, naj odstranijo iz listov ves amerikanski material in naj amerikanarie tudi ne posnemajo, prav tako naj v celoti prenehajo z objavljanjem »indijanarie«, pač pa naj posvete mnogo več prostora stvarem, ki so pisane v duhu sedanje in antične italijanske zgodovine, o vojni, o dogodivščinah kolonizatorskih vojakov, o pionirjih in misijonarjih. Obenem pa naj objavljajo v svojih listih čim več slikovnega materiala. Ta navodila so morala stopiti v veljavo že s 1. januarjem. Sedaj se lahko reče, da je ves mladinski tisk sledil tem navodilom in da se že poznajo koristne posledice tako v kakovosti snovi kakor tudi glede oblike. Nadzorstvo pri generalnem ravnateljstvu za tisk nadaljuje s svojim delom in se trudi, da bi vso mladinsko književnost preuredilo tako, da bi v njej prevladovala vzgojnost.

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostna žarnica proizvajana v Milanu v tvornici tvrdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

IZŠLA JE 12. KNJIGA „SLOVENCEVE KNJIŽNICE"

LONCA IZ LONCA

Knjigo dobite v vseh trafikah in knjigarnah

Naročniki jo bodo dobili skupaj z „Družino v ledeni dobi"

Novice iz Države

Nesreča v planinah. V planinah nad vasjo Molliere pri Cuneu se je dogodila smrtna nesreča, ki je veljala življenje mladega plezalca Kaliksta Richiera. Fant je šel sam na bližnjo goro in plezal v višino. Toda nenadoma se je nad njim sprožil sneženi plaz, ki je butnil vanj in ga posnel s police. Plezalec je zgrmel s snegom vred v prepad, globok več kot 300 metrov. Tam je obležal razbit in razmrcvarjen. Planinske reševalne skupine kakor tudi karabinjerji so se skušali približati njegovemu truplu, toda vsi poskusi so se izjalovili.

Dolgoroka služkinja. Lanskega novembra je služkinja Angela Cecconi v enem mesecu premenjala dve gospodinji. Pri obeh se je mudila le nekaj dni. Toda za seboj je pustila povsod nevesel spomin. Obe gospodinji sta po njenem odhodu z žalostjo zapazili, da jima je zmanjkalo veliko draguljev in dragocenosti. Obe sta primanjkljaj prijavili oblastem, toda tatica se je znala spretno skrivati in se izdajati pod izmišljenimi imeni, dokler ni padla v roke pravice. Pokazalo se je, da je Cecconijeva izmaknila dvema gospodinjama dragocenosti za celih 150.000 lir. Le da pri njej že

Iz Aten poročajo, da so z velikim veseljem sprejeli živež, ki ga je poslal papež grškemu prebivalstvu. Apostolski delegat v Grčiji je sv. očetu poslal poročilo, na kar je papež ukrenil vse, da bi se kljub sedanjim omejitvam zbral potrebni živež, zlasti pa še hranila za otroke. Tako je sv. stolica poslala apostolskemu delegatu v Grčiji mleko v prahu in ovomaltino iz Švice ter moko iz Madžarske.

Jutri bo novi italijanski poslanik v Vatikanu dr. Raffaele Guariglia predložil papežu svoje poverilne listine.

Ravnatelj katoliškega lista. »L'Avvenire d'Italia« Raimondo Manzini je mnogim uglednim osebam in številnemu občinstvu govoril o temeljnih nalogah katoliškega časnikarstva. Velika dvorana papeškega vzhodnega zavoda ni mogla sprejeti vseh obiskovalcev, ki so želeli slišati temeljit govor enega najznamenitejših katoliških novinarjev. V govoru je Manzini poudaril, da je glavna nravna osnova v novinarskem poklicu ta, da je v službi resnice. Odtod izvira tudi njegova velika odgovornost do naroda.

Iz novega letnega poročila, ki ga je izdalo vatikansko tajništvo 22. febr., je razvidno, da šteje sveti kolegij 52 članov, in torej še praznih 18 kardinalskih mest; patriarhatov, nadškofij in škofij je 1223, zasebnih titularnih nadškofij in škofij 772. Vikariatov in apostolskih prefektur je 459. V cerkvenih okrožjih, ki so odvisne od kongregacije za širjenje vere, dela po podatkih iz l. 1940 20578 duhovnikov, 8514 bratov laikov in 44895 sester, torej skupno 73.987 oseb.

Prof. Pavel Collart, ki poučuje arheologijo na vseučiliščih v Lausanni in Ženevi, je nedavno predaval o vezeh, ki družijo Ženevo in romanstvo. Ženeva obhaja svojo dvatisočletnico in Collart je poudaril, da najdemo Ženevo pod latinskim imenom Geneva prvič omenjeno v Cezarjevih komentarjih v galski vojni. L. 58. pr. Kr., torej v času Cezarjevega vojskovanja, je bila Ženeva majhna vas ob prehodu reke Rodan, ki se je pa kasneje razvila v vplivno mesto. Ohranilo pa se je premnogo rimskih sledov, kakor so novejša izkopavanja obilno dokazala.

Veljavnost oblačilnih nakaznic za drugo štirimesečje. 1. marca poteče prvo štirimesečje, odkar so bile uvedene nakaznice za oblačila vseh vrst. S tem v zvezi objavlja italijansko časopisje pojasnila, ki pravijo, da ostanejo v veljavi tudi za naslednji dve štirimesečji oblačilne nakaznice, ki sploh niso bile porabljene ali pa so bile izrabljene le delno.

Cerkven stolp se je sesul. V Bariju se je pred dnevi dogodila težka nesreča, podrl se je namreč stolp tamkajšnje katedrale Gioia del Colle. Zjutraj je cerkovnik začul neko škripanje in ropotanje in takoj uganil, da v stolpu ne bo nekaj v redu. Stekel je ven, da bi srečal koga in mu povedal o svoji slutnji, ko se je stolp nenadoma zamajal in se prevrnil del cerkvenega krova. Stolp je visok 60 m. Seveda se je pod to težo udrlo ostrešje cerkve in pokopalo nekaj vernikov ,ki so bili v cerkvi, skupaj z župnikom, ki se je bil pripravljal na pristop k oltarju. Reševalci so vse žrtve kmalu potegnili izpod ruševin, toda le župnik je bil mrtev, vsi ostali pa malenkostno ranjeni. Ugotovili so, da je podtalna voda izpodjedla in omajala temelje cerkvenega stolpa, da se je stavba nagnila in končno zgrmela na cerkev.

Štednja z gorilnim plinom v Goriziji. V skladu z določili ministrskega odloka, ki je odredil splošno štednjo z gorivi, posebej pa z električnim tokom in gorilnim plinom, so tudi vsa mestna podjetja za izdelovanje plina ali pridobivanje toka, izdala primerna navodila svojim odjemalcem, kako naj štedijo. V Goriziji je mestna plinarna napovedala odjemalcem, da bo samo v določenih dnevnih urah dobavljala plin, in sicer od 7. ure do 8.30, potem pa od 11. do 13.30 popoldne od 14.30 do 15.30, zvečer pa od 19 do 21 ure. Mestna plinarna skuša tako doseči postavno določeni prihranek in razbremeniti svoj obrat.

Nov sneg po državi. V nedeljo popoldne in v ponedeljek je sneg znova obiskal severne italijanske kraje. V Genovi in bližnji obali ga je zapadlo za dobro ped, do 15 cm pa so ga bili deležni kraji v Padski nižini. Mnogo ga je zapadlo tudi po Apeninih in krajih na vznožju tega pogorja. To je že tretji snežni blagoslov, ki ga je bila za spremembo od drugih milih in nesnežnih zim letos deležna Italija. Razliko od prejšnjih snežnih dni je v tem, da toplota ni tako globoko padla, kakor januarja.

Novi italijanski poslanik pri papežu. Novi poslanik italijanske vlade pri sv. Očetu, Rafael Guariglia, bo jutri v četrtek po slovesnem ceremonijalu izročil svoje poverilna pisma sv. Očetu. Pr slovesni predaji bo navzočen tudi papeški državni tajnik kardinal Maglione.

Umrla je zadnja sestra pesnika D'Annunzia. V Pescari je umrla zadnja sestra znanega pesnika Gabrijela D'Annunzia, ki je bil pesnik fašistične revolucije. Elvira D'Annunzio. Pokojnica je zadnja leta živela v zatišju, umaknjena od javnega življenja. Pri njenem pogrebu so bili predstavniki vseh oblasti in stranke.

Ljubljana

Koledar

Danes, sreda, 25. februarja: Kv. Valb.
Četrtek, 26. februarja: Matilda.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

V vrtnarskem tečaju podružnice SVD Ljubljana I. odpade predavanje v sredo, 25. t. m.

Vsak mesec presenečenje nudi naročnikom

OBISK

edini slovenski ilustr. družinski mesečnik

Naročnina za vse leto je 40 lir. Naročila sprejema uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6

Na koncertu odličnega italijanskega čelista N. Brunellija, ki bo pojutrišnjem, v petek, dne 27. t. m. bomo slišali razna dela iz klasične in moderne literature. Izmed klasikov italijanske šole je predvsem zastopan skladatelj Boccherini s svojim Rondom in Koncertom v d-duru. V to delo je uvrščena kadenca, ki jo je napisal Brunelli sam. Nova bo za nas tudi Straussova Sonata op. 6, kakor tudi Beethovnove variacije na Mozartov tema iz opere Čarobna piščal. V nadaljnjem bomo slišali Paradisija, Debussyja, Zanello, Alfana in Dunclerja v priredbi Bruenllijevi. Umetnika Brunellija bo spremljal na klavirju pianist Simoncelli. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani, začetek točno ob pol 7. Na koncert opozarjamo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Keramične izdelke

vaze, servise, kipe, nastavke, reliefe, košarice, pepelnike itd. v lepi izbiri in po zmernih cenah kupite v

PAPIRNICI LJUDSKE KNJIGARNE
Ljubljana, Miklošičeva cesta 5

KONEC GREENEJEV

S. S. van Dine — KRIMINALNI ROMAN — 4

»Je morebiti tale Chester poglavar Greenejeve družine? Jaz živim tako daleč od lepega sveta, da prav ničesar ne vem o takšnih ljudeh.«

»Ne bi rekel,« je dejal Markham po krajšem premisleku; »njegovi predniki so bili pogumni in krepki, toda sedanji potomci tega rodu se mi zde nekoliko propadli. Stari Tobija, Tobija Tretji, je bil izvrsten mož in čudovito lepega značaja. Toda zdi se, da so z njim umrle tudi vse vrline Greenejev. Družinska skupnost se, kakor kaže, krha; ni mogoče več govoriti o patoloških primerih, pač pa o postopnem propadanju. Lep sadež, ki je predolgo ostal na tleh! Preveč denarja, preveč brezdelja in, bojim se, premalo oblasti nad samim seboj; in še ščepec razumnosti. Otroci, kaže, da so vsi bistrega razuma, toda med njimi je razdor. Mislim, da tvoja sodba o Chestru ni pravična. Je pomehkužen, nekoliko neurejenih misli, toda vse prej kot neumen.

»Jaz da sem ga imel za neumnega? Markham, dragi moj Markham, ti se vendar motiš. Nasprotno, smatram ga za človeka, ki je strašansko zvit; in te njegove zabuhle veke kaj dobro zakrivajo njegove prekanjene oči.«

»Kakšna pa je tvoja resnična sodba o vsem tem, Vance?« je vprašal Markham in se pri tem vrgel na stol ter pomežiknil.

»Vse, kar mislim o tej stvari, so samo slutnje.«

Izogibajoči Vancejev odgovor je Markhamu vzel vsako upanje na še večjo podkrepitev dokaza. Po mučnem molku, ki je trajal le trenutek, je Markham dvignil telefonsko slušalko.

»Če naj stvar razčistim, bi bilo dobro, če bi imel čimprej na razpolago vse potrebne podatke in bi vedel, kdo se s tem ukvarja.«

Po kratkem razgovoru z nadzornikom Moranom, policijskim načelnikom, se je obrnil z nasmehom k Vanceju.

»Izvedbo stvari so zaupali tvojemu prijatelju, uradniku Heathu. Je zdaj v uradu in bo čez nekaj minut že tu.«

Četrt ure pozneje je Heath res prišel. Bil je videti odločen in dobre volje obenem, kot vedno, čeprav ga je noč precej utrudila.

Njegove bojevite poteze so bile mirne, iz oči pa mu je sijal prodoren pogled. Pozdravil je Markhama in mu stisnil roko. Ko je zagledal Vanceja, se mu je nasmehnil:

»Zelo me veseli, da vas vidim, gospod Vance. Kaj delate lepega?«

»Ah, Heath! Odkar sva se zadnjikrat videla, zapravljam čas s tem, da se ukvarjam z glinastimi umetninami iz dobe preporoda. Zelo pa sem srečen, da sem se vrnil k reševanju kriminalnih ugank! Svet bi bil preveč dolgočasen, če ne bi bilo od časa do časa kje kakšnega zagonetnega zločina.«

Heath je pokimal in se obrnil k Markhamu, ker je dobro poznal Vanceja, da rad posmehljivo govori.

»Gre za Greenejev primer, gospod narednik,« je odvrnil Markham.

»Mislil sem si,« je odvrnil Heath, se vsedel in si vtaknil med ustnice svojo toliko ljubljeno cigaro. »Dozdaj nismo našli ničesar. Preiskava poteka pravilno in ugotavljam razne alibije. Mislim pa, da bo preteklo še precej dni, preden bo zapisnik popoln. Če bi bil zločinec kradel, preden je zbežal, bi ga s pomočjo prstnih odtisov lahko že imeli. Nekaj pa ga je moralo preplašiti, ker jo je popihal, ne da bi dosegel svoj namen. Prav zato se mi vsiljuje misel, da je bil še začetnik in je zato naša naloga še težja. Toda, kaj želite zvedeti, gospod Markham?«

Trdno narednikovo prepričanje je očitno zbegalo Markhama, ki je odvrnil neodločno:

»Prišel je k meni Chester Greene, ki je prepričan, da v tem primeru ne gre za tatu; naprosil me je, naj se zavzamem za stvar.«

»Kdo bi mogel streljati na dve neoboroženi ženski, če ne tat v trenutku, ko se je prestrašil?« se je začudil Heath s kislim posmehom.

»Že dobro, gospod narednik,« je dejal Vance. »Toda luč je bila v obeh sobah prižgana in obe ženski sta bili zadeti eno uro potem, ko sta se vlegli k počitku in sicer v časovnem presledku nekaj minut druga za drugo.«

»To že vem,« je prikimal Heath nestrpno. »Toda zvedeti ne moremo, kaj se je zgodilo na presledku med stopnicami. Kadar kdo izgubi glavo...«

»To je tisto. Kadar vlomilec izgubi glavo se ne suče od ene sobe do druge ter prižiga luči, saj bi se iz tega dalo sklepati, da je vedel, kje so električna stikala; zlasti pa ne dirja po temnem hodniku nekaj minut potem, ko je streljal, kajti s strelom bi domače lahko opozoril nase. Po mojem mnenju ne gre v tem primeru za tatu, ki se je prestrašil, pač pa za dobro premišljen načrt. Potem je pa predvsem še tole: zakaj je ta začetnik v ponočnih pustolovščinah šel v prvo nadstropje, ko je bil vendar v pritličju v jedilnici sijajen plen?«

»Kadar bomo tega človeka prijeli,« je posegel vmes spet Heath, »nam bo vse jasno.«

»Vidite, Heath, prav to je tisto,« je vpadel v besedo Markham nekako vsiljivo. »Obljubil sem Greeneju, da bom posegel vmes in bi rad dobil od vas vse podrobnosti, ki mi jih morate povedati. Nikakor se nočem vmešavati v vaša raziskovanja; in v primeru uspeha bo imel vso zaslugo za to vaš urad.«

Heath je prav dobro vedel, da se mu ni treba ničesar bati pri skupnem delu z Markhamom in je brž odgovoril: »To bi bilo gotovo najpravilnejše, gospod, toda jaz v nasprotju z gospodom Vancejem ne verjamem, da bi vi odkrili kaj posebnega v Greenejevem primeru.«

»Že mogoče. Vsekakor pa sem Chestru obljubil in se mislim še danes popoldne lotiti stvari ter razmotriti položaj, če mi hočete natančno povedati, kako stvar stoji.«

»Ni dosti povedati,« je odvrnil Heath in otresel pepel s cigare.

»Doktor Von Blon, hišni zdravnik pri Greenejevih, je okrog polnoči telefoniral in jaz sem s še dvema članoma tajne policije takoj prihitel na pomoč. Našel sem obe ženski, kakor veste, prvo mrtvo, drugo pa ranjeno in nezavestno. Telefoniral sem doktorju Doremusu in zastražil sobo, v kateri je ležala umorjenka. Kmalu potem je prišel Feathergill; res nismo našli nič pomembnega razen različnih stopinj, poleg tistih, ki jih je naredil doktor Von Blon. Toda sneg je bil preveč moker, da bi bila sled zares jasna. Snežiti je nehalo včeraj ponoči okrog enajstih in zato sledov za seboj ni mogel pustiti nihče drugi, ko tat, kajti razen zdravnika ni nihče prišel v hišo potem, ko je nehalo snežiti.«

Andrejčkov Jože.

Žalost in veselje

Roman v slikah

Risal Jože Beranek — Besedilo priredil Mirko Javornik

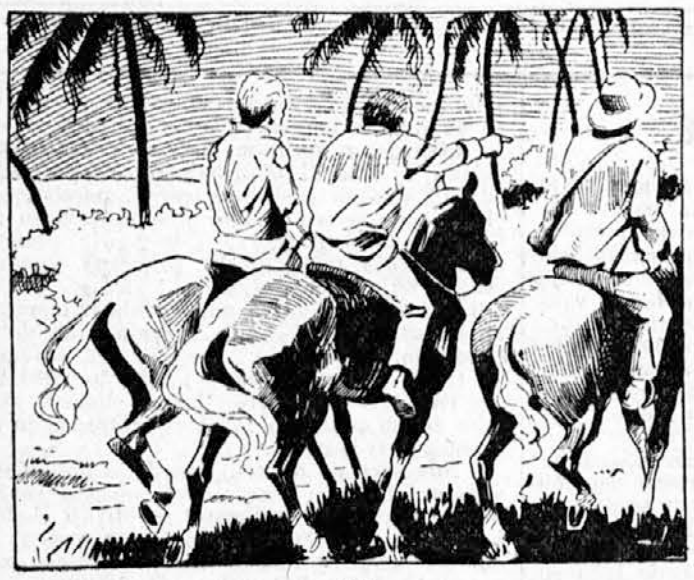

427.

428.

429.

Kapitan je v mestu poznal bogatega trgovca iz Londona in je pri njem upal zvedeti kaj o »Lastavici«. Ustavil je mladega človeka z usnjato torbo na rami in ga vprašal po trgovcu Edmondu, če še stanuje na otoku. Mladi človek je vprašal, če je morda trgovčev znanec in kapitan je potrdil

»To je pa kakor nalašč,« je dejal fant. »Jaz sem pri gospodu Edmondu v službi in sem prišel v mesto po pošto. Gospodą bo zelo veselilo, da bo videl kakega rojaka. Pojdita z mano; tamle v gostilni bomo dobili konje in odjezdili domov, zakaj gospod stanuje izven mesta.«

V gostilni sta se navečerjala in večerjo zalila še z dobro kapljico. Potem so zasedli konje ter krenili iz mesta po poti, ki je bila obsajena s palmami. Čez dobro uro so že zagledali med drevjem belo poslopje, bivališče bogatega trgovca Edmonda.

Kako je brezposelni delavec rešil svojo »krizo«

Šest mesecev je igral tovarniškega strokovnjaka in pri nadzorovanju obrata ves čas ni spregovoril niti besede

Kadar je človek v stiski, postane navadno zelo iznajdljiv, to je bilo že večkrat dokazano. Če nič drugega, potrjuje to človekovo lastnost prav gotovo vojna. Vse mogoče stvari mu pridejo tedaj na misel, da bi prišel iz zagate. — Glavna stvar, ki človeka reši stiske, če je vojna ali mir, pa je prav gotovo denar. Zanj dobiš vse, če ga le imaš, ali če se ti ga ne zdi preveč škoda. Drugo vprašanje je seveda, kako priti do njega. Toda tudi v tem oziru je človek neverjetno iznajdljiv, kadar gre zares, recimo, kadar vidi, da so njegove življenjske zaloge pošle in je njegova družina pred tem, da bo morala začeti z neprostovoljno gladovno stavko.

Kako včasih človek zna priti do denarja, lepo dokazuje tale primer, ki se je pripetil pred nedavnim v ameriškem mestu San Francisku. Bilo je takole: V enem najbolj razširjenih dnevnih časopisov je izšel oglas, da »se išče« človek, ki bi bil sposoben voditi in postaviti še na trdnejše noge neko tovarno za izdelovanje čevljev. Podjetje je v omenjenem oglasu ponujala takšnemu strokovnjaku lepo plačo 500 dolarjev na mesec, poleg tega pa še visoke odstotke od dohodkov, ki bi jih tista tovarna imela pod njegovim vodstvom.

V časopis je tisti oglas dal industrijalec Henry Marney, ki je štirideset let sam vodil podjetje, a se je nazadnje sklenil umakniti v zasluženi pokoj, svoje ravnateljsko mesto pa odstopiti proti dobri plači kakemu drugemu strokovnjaku. Med tistimi, ki so se potegovali za to mastno službo, je bil tudi človek srednjih let, ki se je bil tovarnarju predstavil za »inženirja Gainstva«. Dejal mu je, da se odlično razume na stroje in da bi z veseljem prevzel posle novega ravnatelja v tovarni. Staremu tovarnarju se je »inž. Gainst« zdel med vsemi ponudniki še najbolj pripraven in sposoben ter je zato vzel v službo vprav njega.

Čim je Gainst prevzel svoje posle, si je takoj začel podrobno ogledovati vse tovarniške naprave in stroje. Kazalo je, kakor da se hoče podrobno poučiti o tem, koliko čevljev tista tovarna sploh more narediti in kako bi še dosegla še čimvečja njena proizvajalna zmogljivost. Pri tem ogledovanju pa se je skrbno izogibal, da bi podal še sam svoje mnenje.

Preteklo je mesec dni in »inž. Gainst« je še vedno z vso vestnostjo nadzoroval svoj novi obrat. Vsako dopoldne je prišel v tovarno, »nadzoroval« pa je tudi tovarniško pisarno, nikdar pa ni spregovoril niti besede, kaj šele, da bi komu dal kakšna določnejša navodila, kako naj to ali ono stvar naredi.

Stari tovarnar, ki je sicer na videz že užival svoj pokoj, v resnici pa je skrbno nadziral delovanje novega ravnatelja, pa se je nazadnje njegovega tako »trdovratnega« molka le naveličal. Poklical je »inž. Gainsta« in ga vprašal, kakšen načrt si je zamislil, ko je celih šest mesecev tako skrbno proučeval posle v tovarni. Toda mož mu ni vedel povedati ničesar določnejšega in je nazadnje staremu tovarnarju priznal pravi vzrok, zakaj se mu je ponudil v službo kot izvedenec za takšne tovarniške posle. Dejal je, da je bil prej navaden brezposelni delavec in da je premišljeval, kako bi se dalo kaj zaslužiti. Bral je v časopisu tisti oglas, in zazdelo se mu je, da se mu obeta sijajni zaslužek, ki bi ga vsaj za nekaj časa rešil vseh skrbi zase in za družino S 500 dolarji na mesec bi si, tako si je mislil, lahko prav precej opomogel.

Stvar pa se je zanj seveda malo bolj žalostno končala. Morda je »inž. Gainst« že vnaprej videl, da se bo stvar tako končala in jo je kljub temu tvegal, kajti mislil si je morda, da na vse zadnje le ne bi bilo tako hudo, če bi nekaj časa moral presedeti v zaporu, denar, ki ga je pol leta tako poceni »služil« pa je le denar in z njim bi si vsaj njegovi svojci lahko nekoliko opomogli. »Inženirja Gainsta« so seveda takoj zaprli, kajti goljufija je goljufija, tudi če »nasmukaš« kakšnega petičnega tovarnarja, ki se mu tistih 500 dolarjev na mesec dati ne pozna. Nazadnje je sledila tudi sodba in mož je dobil leto dni zapora.

Ali je bistroumnost podedljiva in kako

Tudi neinteligentni starši imajo lahko duševno zelo bistre otroke in narobe

Eno mnogih vprašanj, ki se je z njimi znanstveni svet mnogo bavil, je tudi tisto, ali je bistroumnost podedljiva in kako. Na tem polju se je mnogo udejstvoval med drugimi tudi nemški učenjak dr. Friedrich Reinöhl. Njegove ugotovitve temelje na številnih poskusih oziroma skušnjah, ki si jih je pridobil na podlagi natančnih opazovanj številnih staršev in otrok.

Poročilo iz Berlina ve povedati, da je dr. Friedrich Reinöhl zbral te vrste podatke o 2675 poročenih parih ter 10 071 otrokih. Ugotovil je, v kakšni meri podedujejo otroci bistroumnost, če so njihovi starši inteligentni ali ne. Sestavil je obširno podrobno statistiko, iz katere je razvidno naslednje:

Če sta oče in mati oba malo bistrega duha, torej malo inteligentna, je komaj 5.4 odstotka njihovih otrok zelo inteligentnih, srednje bistrih 34.3 odstotka, prav malo inteligentnih pa celih 61.1 odstotka, torej velika večina. Nasproten pojav pa je dr. Reinöhl opazil pri tistih otrokih, katerih starši so inteligentni. Celih 71.5 odstotkov otrok inteligentnih staršev je njihovo bistroumnost podedovalo v najvišji meri, srednjebistrih je bilo 25.4 odstotka, samo 3 odstotki otrok bistroumnih staršev pa je prav malo inteligentnih, rekli bi duševno skoraj omejenih.

Dejstvo, da imajo inteligentni starši lahko tudi duševno naravnost omejene otroke in narobe, dokazuje, da se bistroumnost ali nebistroumnost ne podeduje vedno neposredno od staršev na otroke, pač pa da otroci tudi takšne vrste lastnosti lahko podedujejo od prejšnjih rodov.

Proučevanje vprašanj, ali in kako je inteligentnost podeljiva, je poleg drugega ovrglo tudi Schopenhauerjevo razlago, ki pravi, da otroci podedujejo tudi bistroumnost od obeh, od očeta in od matere in da v tem oziru nima nobeden njiju kakšnih večjih zaslug, če so otroci »brihtni«.

Morda kakšni mamici navedene ugotovitve nemškega znanstvenika ne bodo ravno všeč, prav tako kot morda ni bila kakšnemu »očku« prej všeč Schopenhauerjeva razlaga. Pa se bodo že morale sprijazniti tudi s tem, saj učenjaki vendar ne natepavajo, vsaj navadno ne, prazne slame, zlasti ne, če svoje trditve opirajo na skrbno zbrane številne podatke. Statistika ima le lahko tudi veliko moč, čeprav je na prvi pogled tako suhoparna.

Vse mesto govori o drobnem zobku

V Esbjörgu, ribiškem mestecu ob zahodni danski obali, ki ima kakšnih 30.000 prebivalcev, zdaj vse govori o zobu, ki ga je izgubilo neko desetletno dekletce. Greta — tako je dekletu ime — se je drsala, pri tem pa je tako nesrečno padla, da ji je odletel sprednji zob in se izgubil v snegu. Zobozdravnik, ki se je brž nato zatekla k njemu, je dejal, da stvar ne bi bila tako huda, če bi le mogla spet najti izgubljeni zob Lepo bi ga ji postavil nazaj in nihče ne bi niti opazil, da si ga je kdaj izbila iz ust.

Toda belega zoba v snegu ni prav lahko najti, posebno težko pa bi bilo še v tem primeru, saj se dekle ni moglo več spomniti, kje točno je tisto mesto, kjer je bila padla. Zob so ji najprej pomagali iskati sorodniki, potem pa so se jim pridružili še številni njeni prijatelji in prijateljice, slednjič pa se je tem pridružilo še kakih dva tisoč drugih meščanov. Vsi so dolgo časa stikali po snegu za belim zobom in ga nazadnje tudi našli. Zdaj pa se vsi zanimajo če bo zobozdravnik res tako odlično opravil svoj posel, kakor je obljubil. Dejal je, da bo zob tako sijajno spet postavil nazaj v zobno votlinico, da nihče niti pomislil ne bo, da bi bilo dekle kdaj zob izgubilo. Gotovo je bila tista Greta kakšno »boljše« dekle, da so se vsi tako soglasno potegnili za ohranitev njene lepote zob. Morda bi bila rada ne samo Greta, pač pa tudi Garbo.

Nov dokaz, kako na pristojnih mestih v Rimu skrbe za tujski promet

Na pristojnih mestih v Rimu se zadnje čase bavijo tudi z vprašanjem, kako povečati tujski promet, oziroma, kako Italijo in njene že tako in tako lepe pokrajine narediti za tujca še bolj privlačne in mične

Da si bo vsak ki bo odslej prihajal v Italijo, lahko ogledal lepoto te dežele tako kot v resnici zasluži, so na pristojnih mestih sklenili, urediti ob glavnih državnih cestah posebne prostore, s katerih bi bil lep razgled daleč na okrog. Takšne »razgledne prostore« nameravajo urediti v prvi vrsti na slikovitejših točkah, ki jih v Italiji tudi ni tako malo.

Namen tega sklepa pristojnih rimskih krogov je očividen. Znano je, da so v Italiji vedno, zlasti pa še v zadnjih letih zelo skrbeli za čimvečji tujski promet, saj je bil to, vsaj zanjo, vedno izdaten vir dohodkov. Ljudje iz vseh evropskih in tudi drugih dežela so vsako leto kar v trumah prihajali v Italijo, nekateri s tem, drugi spet z drugim namenom. Nekatere so privabili starodavni spomeniki, ki govore o visoki stopni omike nekdanjih ljudstev, ki so živela v tem evropskem »škornju«, druge lepota krajev, tretji so se zelo radi popeljali tja recimo na poročno potovanje, mnogo pa je bilo tudi takšnih, ki jih je Italija zanimala zaradi njihovih trgovskih recimo poslovnih zadev, itd. itd.

Poročilo iz Rima pravi, da so zastopniki Družbe za tujski promet že stopili v stik s pristojnimi činitelji v rimski okolici in drugod, da bi se čimprej zaznamovala vsa tista mesta, kjer naj bi bili ponovem urejeni »razgledni prostori«.

širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

92

DOBRI STARI ČASI

Vedno bolj nazaj se je pomikala, v spalnico, prav tja do prostora med zakonsko posteljo in otrokovo posteljico. Znova se je zaslišalo zategnjeno stokanje, ki ni bilo podobno človeškemu. Aliprandi je rekel inženirju, ki se je ves tresel, naj gre ven. »Prešlo bo, prešlo bo,« je rekel. »Treba je imeti potrpljenje. Jaz bom ostal tu.«

V dvorani je poklical Ismael profesorja v stran.

»Ali bi ne bilo treba obvestiti dona Franca? « je rekel.

Pogovorili so se s stricem in sklenili, da bodo poslali prihodnji dan, ker je bilo zdaj že prekasno, iz Lugana v stričevem imenu brzojavko, ki bo naznanila težko bolezen. Ester je spisala brzojavko. V dvorani je bil še nekdo drugi, uboga Pasottijeva, ki je prihitela sem, medtem ko je njen mož spremil grofico v Cressogno. Ihtela je vsa obupana, ker je dala Mariji barčico. Hotel je iti k Luizi. Ko je zdravnik zaslišal glasno ihtenje, je prišel ven ter velel, naj mirujejo in molče. Pasottijeva je šla jokat na verando. Z njo sta prišla tudi župnik in upravitelj iz Caravine, ki sta obedovala pri Pasottijevih. Pozneje je prišel tudi župnik iz Castella, ki je jokal kot otrok. Na vsak način je hotel k Luizi, kljub temu, da mu je zdravnik branil; pokleknil je sredi spalnice in milo prosil Luizo, naj da svojega otroka Gospodu. »Glejte, gospa Luiza,« je nadaljeval, »glejte, gospa Luiza, če je že nočete dati Gospodu, dajte jo njeni stari materi Tereziji, svoji ljubi materi, ki jo bo z ljubeznijo varovala tam gori v nebesih.«

Luiza je bila ganjena, ne od besed, temveč od solz in je nežno odgovorila: »Saj veste, da ne verujem v vaša nebesa. Moja nebesa so tu!«

Aliprandi je s kretnjo prosil župnika, ki je potem ihte šel ven.

Okoli polnoči je odšel zdravnik s profesorjem iz Orie. Vsa hiša je bila v molku in tudi iz spalnice se ni čulo nikakega glasu več. Aliprandi je prebil zadnje ure v dvorani s profesorjem in z Estero, ne da bi slišal kak krik, kako stokanje, sploh kakršno koli premikanje. Dvakrat je šel pogledat. Luiza je sedela na robu svoje postelje, s komolci na kolenih in z obrazom na rokah. Strmela je v posteljico, ki je Aliprandi ni mogel videti. Ta nova nepremičnost mu je skoraj manj ugajala kot prejšnji izbruh bolesti. Ker je mislila ostati Ester vso noč pri njej, ji je naročil, naj previdno poizkusi svojo prijateljico raztresti ter jo pripraviti do joka in govorjenja.

Z Estero so čule še neke ženske iz vasi in Ismael, ki je moral ob petih oditi v Lugano. Stric Peter je šel spat.

Aliprandi in profesor sta se ustavila pri cerkvi, gledala proti razsvetljenemu oknu spalnice ter poslušala. Tišina. »Prekleto jezero!« je vzkliknil doktor, prijel svojega tovariša za roko in šla sta naprej. Ko je to rekel, je gotovo mislil na nežno bitje, ki ga je jezero umorilo. Toda v njegovem srcu je bila gotovo tudi bojazen, da se mogoče bližajo še druge nesreče, da hudobno delo izdajalske vode še ni končano. Neizmerno sočutje je občutil do očeta, do ubogega očeta, ki še nič ne ve.

XI. poglavje.

Noč in zarja.

Takoj, ko je dobil Franco brzojavko, je tekel v uredništvo lista »Opinione« v via della Rocca. Ko ga je Dina zagledal tako razburjenega, mu je rekel:

»O, ste zvedeli?«

Franco je čutil, da mu je zastala kri, toda ko je Dina prebral brzojavko, se je začudil: Ne, ne, o tem ne ve nič. Ministrski predsednik mu je sporočil, da je preiskovala avstrijska policija v Vall'Intelvi in da je nekaj ljudi zaprla. Med listinami nekega zdravnika so našli ime Franca Maironija z nevarnimi dokazi. Dina je pristavil, da se mu komaj upa povedati v tem, za očeta tako žalostnem trenutku, da se grof Cavour zanima zanj. On sam, Dina, je govoril z njim o njem. Grof zelo obžaluje, da se nahaja lombardski plemenitaš tako dobrega imena v Torinu v tako težkih in temnih razmerah. Dina misli, da mu hoče ponuditi mesto v zunanjem ministrstvu. Zdaj mora Franco seveda odpotovati. Toda, ko bo otrok ozdravel, naj se čimprej vrne. Zazdaj bo ostal v Luganu, kaj ne, ter čakal novic? Če ne bo v resnici potrebno, se ne bo izpostavil nevarnosti in šel v Lombardijo. Po tem dogodku v Vall'Intelvi, bi bila to velikanska neprevidnost. Franco je molčal. Ob slovesu mu je rekel njegov ravnatelj še enkrat: »Bodite previdni! Ne dajte se ujeti!« A ni dobil odgovora.

Od trenutka, ko je dobil brzojavko, je hodil Franco po Torinu gor in dol kot v sanjah. Ni slišal svojih korakov, ni se zavedal tega, kar je videl, kar je slišal. Kot stroj je šel tja, kamor je bilo treba, bil je v onem stanju, da je šel tja, kamor ga je vlekla sila, ki je podrejena in uslužna duši, ona mešanica razuma in nagona, ki nas zna voditi po labirintu mestnih ulic, dočim naš duh, ki je zapičen v eno misel, v eno strast ne ve nič. Prodal je uro in verižico za sto pet in trideset lir nekemu zlatarju v Doragrossi ter kupil punčko za Marijo. Šel je v kavarno Alfieri in kavarno Florio, da je obvestil svoje tovariše. Ker je hotel iti z vlakom ob pol dvanajstih proti Novari, je bil že ob enajstih na kolodvoru. Ob četrt na dvanajst sta prišla tja Padovanec in Videmčan. Skušala sta ga osrčiti z vsemi mogočimi rožnatimi upi in praznimi domnevanji. A niti besede ni odgovoril in je z neizmernim hrepenenjem pričakoval trenutka odhoda, trenutka, ko bo sam, ko bo hitel proti Orii. Četudi je bila velika nevarnost, je bil trdno odločen, da bo šel v Orio.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: inž. Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 Mesečna naročnina je 10 lir — Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana — Telefon štev. 40-01 do 40-05 — Podružnica: Novo mesto